

- Eto još jednog golog stoma
- pomislih. Idućeg jutra u tom
šatoru je i umro. To je bilo 1689.
godine po istočnom računanju
vremena, na sveštenomučenika
Evtihija. U času kada je Avram
Branković izdahnuo, Sabljak-
paša izađe pred šator i zatraži
malo vina da opere ruke."

B

RANKOVIĆ GRGUR
- videti: **STOLPNIK**

Č

ČELAREVO (VII-XI
vek) - arheološko
nalazište sa sred-

njovekovnim grobljem, u blizini
Dunava, u Srbiji. Nije nađeno i
naselje koje je hranilo groblje.
Ne zna se pouzdano ko je sahra-
njivan u čelarevskom groblju, ali
je pouzdano da se na njemu
mogu zapaziti osobenosti Avara,
persijski uticaji na predmetima
nađenim u grobovima i da su u
njemu otkrivene menore (pri-
kazi jevrejskog obrednog sed-
mokrakog svećnjaka) s drugim
jevrejskim simbolima i retkim
zapisima na hebrejskom. Nala-

Menora iz Čelareva

zišta u Kerču na Krimu čuvaju
ploče s istim tipom menore kao
u Čelarevu. Sve to navelo je
stručnjake na sledeće zaključke:
da u okolini Novog Sada (gde se
nalazi i Čelarevo) ima nalaza
koji odstupaju od uobičajenih
avarskih ostataka i ukazuju da
možda treba pomišljati na neki
drugi supstrat koji se doselio u
Panonsku niziju pre dolaska Ma-
đara. O tome ima i pisanih tra-
gova. Anonimni notar kralja
Bele, Abdul Hamid iz Andaluzije
i Kinam smatraju da su na ovom
predelu kraj Dunava naseljeni

stanovnici turskog porekla
(Ismailćani) koji za sebe uzi-
maju da su potomci doseljenika
iz Horezma. To sve kao da uka-
zuje da je nekropola u Čelarevu
pripadala delimično judaizira-
nim Hazarima. Dr Isailo Suk[†], ar-
heolog i arabist s ovog područja,
koji je veoma rano radio na ot-
kopavanjima u Čelarevu, ostavio
je belešku nađenu posle njegove
smrti. Ta beleška se ne odnosi na
samo Čelarevo nego na sudove
o njemu. Ona glasi: „Za one sa-
hranjene u Čelarevu, Mađari bi
hteli da su to Mađari ili Avari, Je-
vreji da su to Jevreji, muslimani
da su to Mongoli, niko ne želi da
to budu Hazari. A oni su ponaj-
pre... Groblje je puno polomlje-
nih grnčarskih sudova s ureza-
nim menorama. Kako kod Je-
vreja polomljeni grnčarski sud
obeležava propalog, izgubljenog
čovaka i ovo je groblje propalih
i izgubljenih ljudi, što su Hazari
i bili na tom mestu i možda u
tom vremenu.“

Č

IRILO (Konstantin
Solunski, ili Kon-
stantin Filozof; 826.
ili 827-869) - svetitelj istočnog

hrišćanstva, grčki predstavnik
u hazarskoj polemici⁷ jedan od
apostola slovenske pismenosti.
Sedmo dete Leona drugara,
koji je u Solunu obavljao voj-
ničke i administrativne poslove
za vizantijski dvor. Konstantin
je promenio niz dužnosti či-
novničkih i diplomatskih i
odrastao među golim crkvama
bez ikona, u vreme kad su u Ca-
rigradu ikonomrsci bili na vla-
sti. Među njima bilo je dosta
Solunjana i Konstantin je učio
od ljudi koji su bili istaknuti
protivnici ikona. Lav Matema-
tičar, koji mu je predavao Ho-
mera, geometriju, aritmetiku,
astronomiju i muziku, bio je
ikonomrzac i rođak carigrad-
skog patrijarha ikonomrscu Jo-
vana Gramatika (837-843);
stojao je u vezi sa Saracenicima i
njihovim kalifom Mamunom.
Drugi Konstantinov nastavnik,
čuveni filosof i kasnije patri-
jarh, Fotije, koji mu je predavao
gramatiku, retoriku, dijalekti-
ku i filosofiju, nosio je nadimak
hrišćanskog Aristotela i bio s
Lavom Matematičarem pokre-
tač humanističke obnove u ko-
joj je vizantijski svet još jed-
nom shvatio da je potomak an-
tičke helenske loze. Fotije je

prsta ili mladeža na kuku. I ostali šejtani se bave ostalima, koji među ljudima sastavljaju njegove ostale udove. No ne budite u zabludi. Najveći deo njegovog nepregledno velikog tela, države vašeg sna, niko nikada od vas ljudi nije ni dotakao. Posao sricanja Adama Ruhnija tek je u začetku. Knjiga koja treba da ovaploti njegovo telo na zemlji, još je samo u snovima ljudi. I to jednim delom u snovima umrlih, odakle se ne može izvaditi kao ni voda iz ugašenih bunara.“

Šejtanov prstomet
(u španskoj sredini preraden
u XVIII veku za gitaru)

PRSTOMET – izraz koji u muzici označava najpodesniji raspored i redosled upotrebe prstiju pri sviranju određene melodije. Među maloazijskim leutarima XVII veka naročito su bili na ceni prstometi Jusufa Masudija^C. „Šejtanov prstomet“ je izraz koji označava veoma teško mesto. Postoji španska verzija „Šejtanovog prstometa“ koju su upotrebljavali Mavri. Sačuvana je samo u preradenom obliku za gitaru i na njoj se može videti da je osim deset prstiju korišćen i

jedanaesti; – šejtan je prema legendi na tom mestu upotrebljavao i rep. Za „Šejtanov prstomet“ neki vele da je prvobitno značio nešto sasvim drugo – da je otkrivao red postupaka prilikom pravljenja zlata, ili red kojim treba saditi voće u vrtu da bi se imalo uvek svežih plodova od proleća do jeseni, a da je tek naknadno primenjivanjem na muziku pretvoren u prstomet i tako su u njemu jedne mudrosti sahranile i zaklonile druge, starije mudrosti. Njegova tajna dakle, može se prevoditi sa jednog na drugi jezik čovečijih čula, a pritom ne gubi ništa od svoje delotvornosti.